

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/8/2019
Identifikačné číslo spisu:	2614200614
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2614200614.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. N., trvale bytom v R. - H., E.A. XXXX/XX, zastúpeného Mgr. Marcelom Bakerom, advokátom v Bratislave, Hviezdoslavovo nám. 17, proti žalovaným 1/ A. U. a 2/ R. U., obom trvale bytom v R. T. XXX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 4C/20/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 13. decembra 2017 sp. zn. 24Co/266/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. mája 2016 č. k. 4C/20/2014-209 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX pre obec a katastrálne územie R.M. T., okres E. ako parcely registra „C“ č. XXX/X - záhrada vo výmere 386 m² a č. XXX/X - záhrada vo výmere 387 m² (ďalej tiež len „sporné nehnuteľnosti“). Okrem toho žalovaným nepriznal náhradu trov konania. Rozsudok zdôvodnil (pokiaľ šlo o vec samu) právne ust. § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. s. p.“) a §§ 123 a 124, § 126 ods. 1, § 129 ods. 1, § 132 ods. 1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“); vecne potom tiež s odkazom na závery prvého rozhodnutia Krajského súdu v Trnave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) v tejto veci (uznesenie z 26. augusta 2015 sp. zn. 24Co/581/2014) záverom o nedôvodnosti žaloby. Žalobcovi síce nechýbal naliehavý právny záujem na požadovanom určení (pre potrebu odstránenia stavu jeho právnej neistoty vo vzťahu k žalovaným, komu a v akom rozsahu patria sporné nehnuteľnosti), nepreukázal však splnenie zákonných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, keď síce nepochybne nadobudol spoluvlastníctvo k spoločnému dvoru (parcele č. XXX), nikdy ale nevstúpil do oprávnenej držby sporných nehnuteľností a nebol dobromyseľný o svojom výlučnom vlastníctve k nim. Jedna pôvodná parcela bola rozdelená plotom a druhú časť pozemku užívali iní spoluvlastníci, žalobca však sporné nehnuteľnosti nikdy sám neužíval, nedal ich do nájmu ani iným

spôsobom s nimi nenakladal. Spoločný dvor zabezpečoval a i zabezpečuje tiež prístup k pozemkom žalovaných, žalobca mal v súvislosti s užívaním sporných nehnuteľností konflikty a mal vedomosť, že tieto mu ako celok nepatria, z ktorých dôvodov zápis v katastri nehnuteľností (podľa ktorého sú žalobca tretinovým a obaja žalovaní spolu dvoj tretinovými spoluvlastníkmi) je správny, argumentoval tiež súd prvej inštancie.

2. Odvolací súd rozsudkom z 13. decembra 2017 sp. zn. 24Co/266/2016 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“) potvrdil ako vecne správny a vyslovil tiež, že žalovaní majú voči žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. Nad rámec konštatovania dostatočného zistenia skutkového stavu súdom prvej inštancie, správnosti jeho skutkových zistení i právneho posúdenia veci doplnil, prečo bolo treba na existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení usudzovať aj v režime novej procesnej úpravy a zdôraznil najmä tie pasáže z kúpnej zmluvy zo 17. novembra 1972 a z rozsudku súdu prvej inštancie vo veci sp. zn. 6C/5/74 (teda oboch nadobúdacích titulov, použitých za základ argumentácie žalobcu), podľa ktorých žalobcovi už v čase nadobúdania sporných nehnuteľností muselo byť zrejmé, že ich nadobúda len v časti (nie ako celok), a to platilo aj v rámci vyporiadania podielového spoluvlastníctva s L. Š. (pri ktorom došlo len k zväčšeniu šestinového spoluvlastníckeho podielu na tretinový). Ďalšie tvrdenia žalobcu nasvedčujúce splneniu podmienok vydržania buď neboli preukázané, alebo boli výsledkami dokazovania dokonca vyvrátené (tu porovnaj najmä zmienku odvolacieho súdu o tvrdení samotného žalobcu, podľa ktorého mal byť už v roku 1989 prekvapený prevodom vlastníctva spoluvlastníkom p. N. na inú osobu).

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Odvolací súd sa podľa neho pri riešení otázky jeho dobromyseľnosti (o nadobudnutí vlastníckeho práva sporných nehnuteľností ako celku) odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorej výrazom sú rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej tiež len „NS ČR“) z 9. novembra 2000 sp. zn. 22Cdo/1253/1999, z 16. júna 2003 sp. zn. 22Cdo/702/2002, z 27. septembra 2006 sp. zn. 22Cdo/2854/2005, z 30. mája 2007 sp. zn. 22Cdo/91/2007 a z 1. júla 2009 sp. zn. 22Cdo/2121/2008, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 5Cdo/260/2008, z 27. októbra 2010 sp. zn. 4Cdo/283/2009, z 1. januára (?) 2013 sp. zn. 2Cdo/207/2005 a z 24. apríla 2017 sp. zn. 3Cdo/17/2016. Podľa tejto (dovoláním čo do záverov čiastočne reprodukovanej) judikatúry k vstupu do oprávnenej držby postačuje aj domnelý (nielen existujúci) právny dôvod a ak ide o ospravedlniteľný omyl, na stav dobromyseľnosti držiteľa a aj oprávnenosť jeho držby spôsobilú viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním tu ide. Navrhol (dovolaťel) zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie.

4. Žalovaní dovolací návrh nepodali.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bol vydaný dovolaním napádaný rozsudok odvolacieho súdu aj jemu predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie (§ 424 C. s. p.), a to za splnenia i podmienky jej zastúpenia a spísania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 C. s. p.

7. Dovolateľ v prejednávanej veci názor o prípustnosti svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

8. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. nezakladá samo tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd dopustil odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; určujúcim je až záver (zistenie) odvolacieho súdu, že tu naozaj ide o tvrdený stav odklonu, a to vo vzťahu k tej istej právnej otázke, ktorá bola riešená v rozhodnutí (rozhodnutiach) označených za výraz ustálenej rozhodovacej praxe. Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť tvrdenia dovolateľa o prípustnosti jeho dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

9. Žalobca nesúhlasiaci s právnymi závermi oboch nižších súdov argumentoval viacerými v dovolaní označenými rozhodnutiami NS ČR.

10. Pojem „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ zadefinovalo uznesenie najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, prijaté občianskoprávnym kolégiom najvyššieho súdu na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej tiež len „Zbierka“) a neskôr tam i uverejnené ako judikát R 71/2018 a to tak, že do jeho rámca patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR (ktorými podľa odôvodnenia uznesenia, uverejneného ako tu približovaný judikát, treba rozumieť rozhodnutia publikované ešte za existencie niekdajšej československej federácie, teda do 31. decembra 1992 vrátane) a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV., vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986). Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu teda z povahy zákonnej podmienky nepatria rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR (tu rozumej tie vydané po 1. januári 1993, teda už za existencie samostatnej Českej republiky).

11. Pokiaľ teda žalobca v dovolaní poukazoval (o. i.) na rozhodnutia NS ČR a tieto nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu; už len vzhľadom na tento procesný nedostatok nebolo (nemohlo byť) relevantné, či tieto dovolaním označené rozhodnutia alebo aj len niektoré z nich súviseli alebo nesúviseli s právnym záverom odvolacieho súdu o nedostatku dobromyseľnosti žalobcu (ako podmienke oprávnenosti držby smerujúcej k vydržaniu) a podobne bolo (z pohľadu prípustnosti dovolania) bez právneho významu, že sa tu argumentovalo závermi senátu NS ČR špecializovaného na tzv. vlastnícke spory (akým bol aj ten v tentoraz prejednávanej veci).

12. Dovolanie v prejednávanej veci však nebolo súcim na vecné prejednanie bez ohľadu na práve uvedené.

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napádané rozhodnutie. Právna otázka musí byť označená v dovolaní spôsobom jasným, určitým a zrozumiteľným. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná

z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený stav odklonu napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu (resp. aj jemu predchádzajúceho rozhodnutia súdu prvej inštancie), a to za pomoci takeého rozhodnutia (resp. aj viacerých rozhodnutí) dovolacieho súdu, pri porovnaní ktorých s rozhodnutím (rozhodnutiami) napádanými dovolaním možno prijať celkom jednoznačný záver o tom, že kým dovolací súd nastolenú otázku riešil jedným do úvahy prichádzajúcim spôsobom, odvolací súd naopak k jej riešeniu pristúpil spôsobom predstavujúcim jeho významový protiklad.

14. Z obsahu dovolania žalobcu v prejednávanej veci však nie je zrejmé, ktorú právnu (nie skutkovú) otázku mal dovolateľ (pri uplatnení ním tvrdenia o odklone) na myslí. Aj pri zaoberaní sa otázkou správnosti právnych záverov nižších súdov z pohľadu ich súladu s tými rozhodnutiami uvádzanými v dovolaní, ktorých pôvodcom bol najvyšší súd, totiž z dovolania nevyplývalo, žeby sa dovolateľovi podarilo pristihnúť prinajmenšom odvolací súd pri takej interpretácii rozhodných ustanovení O. z. o nadobúdaní vlastníckeho práva a o vydržaní, ktorou by sa táto dostala do kolízie, či už so závermi urobenými súčasťou tých rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré sa poukazovalo dovolaním, alebo s prípadnými inými rozhodnutiami, ale sa tu v skutočnosti spochybňoval skutkový záver o nesplnení podmienky dobromyseľnosti žalobcu o nadobudnutí ním výlučného vlastníckeho práva sporných nehnuteľností, majúci pôvod v dokazovaní vykonanom v tejto konkrétnej veci a príznačnom práve a len pre ňu, inak pri uplatnení aj odvolacím súdom (a pred ním tiež súdom prvej inštancie) všeobecne platných zásad formulovaných aj v dovolaní označených rozhodnutiach najvyššieho súdu (z ktorých za kľúčové je namieste označiť dobromyseľnosť so zreteľom na všetky okolnosti, nutnosť trvania oprávnenej držby po celú vydržačiu dobu i oprávnenosť len - nanajvýš - za existencie ospravedlniteľného omylu), pričom samozrejme nie je dôvod polemizovať najmä s tým záverom, podľa ktorého pre vstup do oprávnenej držby postačuje i domnelý právny dôvod nadobudnutia (ak by totiž šlo o dôvod existujúci, a to platný právny úkon, k nadobudnutiu vlastníctva by spravidla došlo na základe neho a nie vydržaním, čiže kvalifikovaným plynutím času za splnenia ďalších zákonom ustanovených podmienok).

15. U skutkových otázok a záverov však platí (i za stavu viazanosti dovolacieho súdu skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd - tu porovnaj § 442 C. s. p.), že spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu na základe dovolania opieraného o § 421 ods. 1 C. s. p. (a inak ani dovolania podľa § 420 C. s. p., pokiaľ pravda nedôjde k opodstatnenému spochybneniu procedúry prijatia takýchto záverov, najmä z pohľadu rešpektovania práva dovolateľa na spravodlivý proces) nie sú a vymedzenie dovolacieho dôvodu s odkazom na takéto otázky významovo nezodpovedá zákonnej požiadavke urobenej súčasťou ustanovenia § 432 C. s. p. (podľa ktorého odseku 1 dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a podľa odseku 2 dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia).

16. Dovolaciemu súdu z už uvedených dôvodov preto neostávalo iné, než dovolanie podľa § 447 písm. c/ C. s. p. (v časti tvrdiacej odklon od rozhodnutí NS ČR), resp. aj podľa písmena f/ rovnakého ustanovenia (toto v časti tvrdiacej odklon od rozhodnutí slovenského najvyššieho súdu) odmietnuť.

17. Pre úplnosť (a na okraj) považuje dovolací súd za vhodné uviesť ešte to, že podľa jeho názoru pri záveroch odvolacieho súdu k žiadnej dezinterpretácii záverov z rozhodnutí najvyššieho súdu označených dovolaním neprišlo. I keď v rámci judikatúry použitej na podporu argumentácie z dovolania boli za dôvody nasvedčujúce len domnelému právnomu dôvodu nadobudnutia vlastníckeho práva označené tiež neprávoplatné rozhodnutie súdu určujúce vlastníctvo veci a kúpna zmluva, ktorá je z niektorého dôvodu neplatná (tu porovnaj záver prvého odseku textu na strane 5 dovolania a č. l. 244 spisu), v prejednávanej veci na dobromyseľnosť pri kúpnej zmluve žalobcu a C. R. ml. usúdiť nešlo pre použitie formulácie, podľa ktorej kupujúci (žalobca) má nadobudnúť „parc. č. XXX spoloč. dvor ..., prináležajúcu časť zo spoloč. dvora, patriace predávateľovi“ (?) „v polovici“, „na mene predávateľa v polovici“ (č. l. 14 spisu), rovnako ako výrok formálne právoplatného rozsudku vo veci o zrušení spoluvlastníctva z 23. januára 1974, podľa ktorého sa do vlastníctva žalobcu prikazuje podiel žalovanej v 1/2 (č. l. 18 - 18 p. v.). Na základe listín takto formulovaných ani podľa dovolacieho súdu žalobca nemohol byť

dobromyseľný o svojom výlučnom vlastníctve k celému pozemku parc. č. XXX, reprezentujúcemu spoločný dvor (dnes sporné nehnuteľnosti), pričom už samotné poznámky o „spoločnom dvore“ a „prináležiacej časti“ ho mali viesť pri snahe veci usporiadať k primeranej miere obozretnosti, ktorej predpokladom bolo i (tu nepreukázané) oboznámenie sa so stavom zápisu vlastníckych práv v katastri (skôr evidencii nehnuteľností príslušným strediskom geodézie a ešte skôr v pozemkovej knihe), nasvedčujúcim dlhé roky trvajúcemu stavu spoluvlastníctva sporných nehnuteľností na strane viac než dvoch osôb - v tomto prípade i odhliadnuc od vedenia tzv. vlastníckeho sporu a jeho skončenia rozsudkom vyhovujúcim žalobe proti jedinej žalovanej, podľa rozsudku odst'ahovanej do USA ešte v roku 1914, v čase rozhodovania na neznámom mieste a zastúpenej zamestnancom súdu a vyhotovenia rozsudku na púhych dvoch stranách (jednom liste) papiera (čo je inak len potvrdením pravdivosti deklarácie pojataj do § 1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody, podľa ktorej v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony).

18. Ak by aj práve uvedené z akéhokoľvek dôvodu platiť nemalo, žalobca sám stratu svojej dobromyseľnosti (pokiaľ by ju pravda ešte predtým mal), a to ešte pred časom možnosti započatia ním v držbe pre seba samého a rovnako ešte pred uzákonením možnosti vydržať aj pre niekoho iného než pre štát, teda ešte v roku 1989 - pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. (tzv. veľkej novelizácie O. z., nadobudnutej účinnosť 1. januára 1992) potvrdil už pred súdom prvej inštancie [v tejto súvislosti porovnaj odpoveď žalobcu na pojednávaní dňa 20. mája 2016 na otázku vlastného právneho zástupcu (citované) „Do roku 1989 som nevedel o ničom. Vtedy som sa dozvedel, že prišlo k prevodu nehnuteľností od R. na N.. Bol to moment prekvapenia pre mňa ...“ (č. l. 197 spisu)].

19. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.